

S 1. majem 2023 se je začel uporabljati novi pravilnik o poklicnih boleznih, na katerega smo v Sloveniji čakali (in se zanj borili prav na ZSSS) več kot 30 let. Z osveščanjem in informiranjem o njem in z nudenjem podpore pri uveljavljanju pravic poklicno obolelih se bomo tudi v (bližnji) prihodnosti intenzivno ukvarjali. Eden korakov v to smer je bilo tudi nedavno izobraževanje Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije (SKVNS) o omenjenem pravilniku.

Tega je predsednikom sindikatov, članicam in članom izvršnih odborov sindikatov ter organov SKVNS in sekretarjem območnih organizacij SKVNS predstavila **Lučka Böhm**, samostojna svetovalka ZSSS za varnost in zdravje pri delu. A sindikalni boj se s sprejemom in uveljavitvijo pravilnika še zdaleč ni končal. Pravilnik določa poklicne bolezni, dela, na katerih se pojavljajo poklicne bolezni, pogoje, ob katerih se bolezni štejejo za poklicne bolezni, ter postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih boleznih. Ključni sindikalni izziv pa je v tem, da je treba zdaj kar največ delavk in delavcev osvestiti o tem, da tak pravilnik obstaja in da lahko ob sumu na poklicno bolezen začnejo uveljavljati svoje pravice. Vendar je težava v tem, da delavke in delavci, kot opozarja Lučka Böhm, pogosto sploh ne vedo, kaj poklicna bolezen je, in mislijo, da so zboleli zato, ker se starajo. Če jih ne bo nihče opozoril, da so poklicno oboleli, ne bodo vložili vloge za priznanje poklic-

Obvezno poklicno zavarovanje

Del izobraževanja je bil namenjen tudi predstavitvi koncepta obveznega poklicnega zavarovanja, s poudarkom na komunalni dejavnosti. Lučka Böhm je med drugim razložila razliko med obveznim dodatnim pokojninskim zavarovanjem – oziroma poklicnim zavarovanjem –, ki ga financirajo delodajalci, ter med prostovoljnim dodatnim pokojninskim zavarovanjem, ki ga financirajo člani in delodajalci. Govor pa je med drugim bil tudi o pravicah, ki jih ima delavec oziroma delavka na podlagi poklicnega zavarovanja, o upokojevanju na podlagi omenjenega zavarovanja in o delovnih mestih v komunalni dejavnosti, za katera je obvezno poklicno zavarovanje.

Pozorni na poklicne bolezni

» Kot se za izobraževanja SKVNS že spodobi, je bilo tudi to dobro obiskano, z radovednimi ter zgovornimi udeleženkami in udeleženci.

Foto G. I.

ne bolezni. Novi pravilnik sicer predvideva, da bodo to storili njihovi osebni izbrani zdravniki. A ti, kot opozarja sodelavka ZSSS, pogosto slabo poznajo razmere, v katerih njihovi pacienti in pacientke delajo.

Vse nevarnosti niso očitne

Tako je bilo kratko predavanje Lučke Böhm namenjeno na eni strani seznanitvi z glavnimi pojmi, definicijami, primeri poklicnih boleznih in pravicami ob poklicni bolezni ter z zgodovino prizadevanj – vključno s prijavo Republike Slovenije na Mednarodno organizacijo dela, za kar smo se odločili pri ZSSS – za sprejem ustreznega pravilnika, s katerim bi poklicne bolezni lahko prijavljali in ugotavljali. Po drugi strani pa je izobraževanje služilo tudi kot izhodišče za nadaljnjo razpravo in konkretne korake v zvezi z morebitnimi poklicnimi boleznimi v dejavnostih, v katerih deluje SKVNS. Poklicna bolezen je sicer bolezen, za katero je na podlagi znanstvenih dokazov uradno priznana, da je povezana z določenim poklicem ali panogo in je zato na nacionalnem seznamu poklicnih boleznih, je med drugim izpostavila strokovnjakinja. Poklicna bolezen je tako posledica različnih škodljivih bioloških, kemičnih in fizikalnih dejavnikov, ki se pojavljajo pri delu (zatenkrat še niso upoštevani psihosocialni dejavniki). »Številni poklici in dejavnosti

so danes prepoznani kot nevarni, vendar vse nevarnosti niso očitne. Praviloma je treba zbrati veliko znanstvenih dokazov, preden so poklicne bolezni prepoznane in uvedeni potrebni preventivni ukrepi. A spoznanjem znanstvenikov, ki raziskujejo vzroke boleznih, so pogosta ovira tudi poslovni interesi. Od prve potrditve smrtonosnosti azbesta do prepovedi azbestne proizvodnje je na primer minilo sto let,« je med drugim povedala. Obenem pa je jasno dala vedeti, da je ugotavljanje poklicnih boleznih zagotovilo za njihovo preprečevanje. Podrobno je predstavila pravilnik, se poglobila v to, kaj prinaša, in se s podrobnejšim orisom dotaknila najpogostejših poklicnih boleznih – na primer poklicne naglušnosti, mezotelioma, mišično-kostnih obolenj, utesnenih živcev, konjunktivitisa, belih prstov zaradi vibracij, pljučnega raka zaradi azbesta, kontaktnega dermatitisa in druge.

Potem se je razvila še kratka razprava. V njej je bilo kot problematično izpostavljeno delovno mesto šoferja v komunalni dejavnosti, na katerem imajo zaposleni pogosto težave s hrbtenico, zaradi česar so tudi veliko bolniško odsotni. Treba bo torej biti aktiven, pozoren in nasploh imeti oči na pečljih glede ugotavljanja in prijavljanja poklicnih boleznih po novem pravilniku, so se na koncu strinjali udeleženci in udeleženke.

Gregor Inkret